

Zatímco v dřívějších dobách byla komunikace vázána na fyzickou blízkost, s rozvinutím informačních technologií se tato vazba relativizuje. Stále více a více se setkáváme s tím, že je pracovní kontakt realizován pomocí komunikačních prostředků umožňujících kontakt lidí, mezi kterými je velká prostorová vzdálenost. Tento trend je zejména ve velkých korporacích posílen globalizací. Takto vznikající virtuální týmy mají svá specifika. Některé obtíže se redukuje, jiné vyvstávají. Jakkoli je tento trend patrný především v poslední dekádě, není ještě dostatečně výzkumně prostudován tak, aby bylo možné přehledně zmapovat a vyhodnotit efekty, které virtuální týmy způsobují. V českém prostředí se, pokud je mi známo, tomuto tématu nikdo systematicky nevěnuje. Proto je na místě, že si tato práce klade za cíl zmapovat výhody, které tento typ spolupráce přináší, ale i rizika a zároveň i možnosti jejich snižování. Po definici virtuality pracovních týmů a sumarizaci hlavních charakteristik tohoto typu spolupráce shrnuje autorka hlavní nálezy týkající se psychologických aspektů kooperace ve virtuálním prostředí, které člení na aspekty související s komunikací, důvěrou, a pak motivací a výkonností. Zabývá se také současnými vědomostmi týkajícími se vedení virtuálních týmů. Jako klíčové se mi zdá porovnání virtuálních a tradičních pracovních týmů. Je dobře, že věnuje autorka pozornost i s geografickou vzdáleností nezdědka spojené multikulturnosti týmů. Přestože je častější výskyt virtuálních týmů dlouhodobým trendem, nedomnívám se, na rozdíl od autorky, že „se fyzická interakce začíná pomalu vytrácet“, jak píše v Úvodu. Snižování podílu této komunikace má k vytrácení přeci jen daleko a určitě jsou typy pracovních týmů, kde virtualita nikdy nemůže nahradit skutečný kontakt. Teoretickou část jinak považuji za zdařile přehlednou.

Metodologickou strategií empirické části je kvalitativní výzkum, zejména dotazování lidí vedoucích virtuální týmy, ale i řadových členů. Autorka při formulaci otázek nepochybně využívá i své vlastní zkušenosti práce v různých virtuálních týmech. Studie se skládá ze tří částí: z obsahové analýzy interních dokumentů, z polostrukturovaných rozhovorů s vedoucími virtuálních týmů a z on line dotazování členů virtuálních týmů dotazníkem s otevřenými otázkami. Výzkum se kromě specifík kooperace virtuálních týmů věnuje tomu, jaké jsou v rámci virtuálních týmů vlastně využívané komunikační prostředky a strategie, jaký je vztah a jaké jsou rozdíly mezi dálkovou komunikací a osobním kontaktem, a jak rozdílný je dopad těchto dvou forem komunikace na spolupráci. Autorka se zabývala i tím, jaké faktory mohou ovlivnit důvěru ve virtuální skupině, a to pozitivně i negativně. Dotázáno bylo 10 vedoucích. Pokud jde o jejich věkovou distribuci, stačilo stručně popsat rozpětí a medián, v takovém případě se nejvíce jako smysluplné prezentování dat formou histogramu. Řadových členů virtuálních týmů je dohromady 27 a i zde není doporučením hodná prezentace věkové

distribuce histogramem, pokud nesdružujeme data do věkových intervalů. Výsledky obsahové analýzy interních dokumentů připomínají především schopnost vytvářet pozitivní atmosféru při komunikaci. Zde vyvstává důležitá úloha, a to poskytování zpětné vazby, důležitá je také frekvence a účel osobních setkání. Domnívám se, že soubor otázek použitý pro hloubkový rozhovor mohl být obsáhlejší, čemuž nakonec odpovídají i uvedené délky rozhovorů, které mohly být větší. Protože se autorka snaží vyjádřit závěry z on line dotazování i kvantitativně (využívání komunikačních prostředků, frekvence osobních setkání, preference typu týmů), bylo by vhodné, kdyby v této části výzkumu odpovídalo více respondentů. Jinak jsou ovšem data náležitě analyzována a výsledky následně prezentovány. Následuje obsáhlá diskuse, která především zmiňuje další kroky, které by mohly na tento výzkum navazovat. K práci jsou přiloženy přílohy zahrnující i přepisy rozhovorů. Uvítal bych, kdyby text vyústil v soupis nejlepší praxe vedení virtuálních týmů, což by mohl být další užitečný krok, pokud by autorka výhledově uvažovala o publikaci svých nálezů. Práce splňuje požadavky kladené na úspěšné diplomové práce. Navrhuji hodnocení výborně.

Radvan Bahbouh

Katedra psychologie